

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok ... 4 koruny — hal.

Na pol roka ... 2 " — "

Na štvrt roka ... 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ:

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

K Vianociam.

«Sláva Bohu na výsosti, pokoj ľuďom dobrej
 vôle na zemi!» volal anjel pri narodení Pána
 Ježiša Krista v Bethleheme. Pán Ježiš Kristus
 vskutku preto prišiel, aby v prvom rade slávu

Božiu rozširoval na zemi, aby na základe jeho
 učenia a dľa jeho príkladu aj ostatní ľudia osl
 vovali Boha, ktorý je na výsosti nebeskej slávy.
 Správne spieval tedy anjel: Sláva Bohu!

Ale aj to pridalo k tým slovám: Pokoj ľuďom
 dobrej vôle na zemi!

Pastieri a kráľovia klaňajú sa Ježiškovi.

A Kristus Pán naozaj priniesol tento pokoj svetu, keď On na svet prišiel, na celom svete nikde nebolo vojny. Lenže tento pokoj zvlášte v duchovnom smysle sa musí pomínať. Dlho, veľmi dlho pred narodením Krista Pána vládla na zemi temnota nevery a bludárstvo. Vyvolený národ Izraelský opustil šlapaje svojich otcov, zradil pravú vieru. Falošní proroci, Farizeovia a Zákoníci mámili ľud; na oko boli pobožní, ale v hlbine ich duše panovala nevera. Tí, čo boli lepší, márne hlásali jedného pravého Boha; hlas ich ostal hlasom volajúcim na púšti.

Ale Hospodin z nekonečnej milosti svojej nedal zahnúť celému hrišnému človečenstvu. Ústami prorokov svojich prisľúbil, že keď príde čas, narodí sa Messias, ktorý vyvedie ľudstvo z temnoty a ukáže mu svetlo pravdy. Čas nadišiel a slová prorokov vyplnili sa. V malom nepatrnom mestečku Bethleheme narodilo sa z Panny dieťaťko, ktoré sa stalo Spasiteľom a Vykupiteľom hrišneho sveta. Zátvrdilci nechceli ho uznať. Oni čakali Messiasa narodeného v paláci, ktorý príde k ním v lesku a v nádhere a povedie ich ku zemskej sláve. Spasiteľ náš pochodil síce z rodu Dávidovho, z rodu slávneho kráľovského, ale na svet prišiel nie v hodvábe a v šarláte, lež v biednej jaskyni, v jasličkách, na slame. Prví klaňali sa mu úbohí pastieri, a keď započal svoje učenie, neobrátil sa k pyšným vládcom tohoto sveta, lež sklonil sa k chudobe. Jeho učedníkmi stali sa chudobní rybári, ktorý uverili v neho, opustili svoju sieť a nasledovali ho. Mocní a bohatí v Izraeli ostali aj ďalej v nevere a prenasledovali Spasiteľa. Konečne dostali ho zradou do svojich hrišných rúk. Obžalovali ho a dali odsúdiť. Kristus Pán zomrel na kríži, aby smrťou svojou potvrdil svätú vieru. Mnohé prenasledovania pretrpela viera Kristova od tých čias; ale jej nepriatelia nevládali zlomiť jej svätú moc a viera kresťanská oslávila skvelé víťazstvo. Jediná, pravá viera táto je vierou nášho Spasiteľa.

Právom oslavujeme teda pamiatku narodenia nemluvniatka betlehemskeho.

Oslavujme ju zbožne i zvolajme radostným srdcom: «Sláva Bohu na nebi a pokoj ľuďom dobrej vôle na zemi!»

Emanuel Filkorn.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Naše Vianoce.

Pri oslavovaní pamiatky narodenia Krista Pána radostným pocitom preplňuje sa srdce každého kresťana, áno, ešte aj takého kresťana opakuje tento radostný a slávnostný dôjem, ktorý ináč ničím neprezradzuje v živote svojom ducha kresťanského. A je to celkom v poriadku, aby aspoň v týchto svätých okamženiach, pri jasličkách útlunkého Pána Boha, zkrtnúl každý a sa zahrúžil do myšlienok a citov nábožných a pokojných.

Sú ale aj kresťania voprawdu nábožní, pre ktorých Sviatky této značia o veľa viac, bo takéto zbožné duše kresťanské sú pri tých jasličkách nielen hosťmi úctlivými, prichodiacimi na podlžnú poklonu len v tento čas svätých dojmov; ale sú oni milými priateľmi, sú oni akoby uradostená rodinka Svätej Rodiny; — takéto šlachetné duše kresťanské cítia sa doma v tej maštálke bethlehemskej.

A kto-že sú to takí šlachetní kresťania?

Sú to tí, ktorí trpeť musejú v chudobe a poníženosti svojej za vieru Kristovu. Tí, ktorí nevládnu mocou, zbraňou; ktorých nepodporuje ruka mocných úradníkov, ale proti ktorým stavia sa všetka moc svetská, všetka zlosť a nenávisť nekresťanská. Sú to ľudia dobrej vôle, tí, ktorí prajú si pokoj a za tento trpia a bojujú trpenlivo, v pokoji.

A tu sa pýtam: kto-že je lepšej vôle, kto žiada si úprimnejšie pokoj, lásku a spravodlivosť pre všetkých, nežli privrženci statočnej strany ľudovej kresťanskej?

Statočný kresťan-ľudák žije a mre za vieru, za ktorú prenasledovaným byť od mnohých protivníkov, pokladá si za česť veľikú — veď aj sám Boh Ježiš Kristus bol prenasledovaný od chudobných jasličiek svojich až do smrti svojej bolestnej na dreve kríža. Statočný ľudák-kresťan nepreháňa žandarmi a herodesskými úradníkmi nikoho; nevyháňa biednu chudobu z podstrešia do prázdnych, chladných maštál; nehľadá krvežíznive pomstiť sa na nevinných, ako na ňom chceli by sa pomstiť novovekí Herodesi.

Statoční kresťania-ľudáci sú úprimnej dobrej vôle a preto v prvom rade na nich zasielajú nebesá požehnanie, zvestované anjelmi: «Pokoj ľuďom dobrej vôle!» A kde jesto takáto dobrá vôľa ľudí statočných a bohobojných; kde jesto

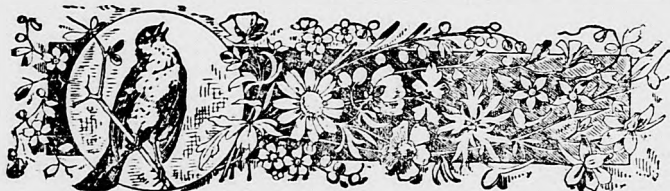
takýto pokoj s nebies požehnaný: tam prestáva všetek zbytočný strach pred zlými. Tam posmeľuje človeka chudobného odkaz boží, ako to anjel vyriekol pastierom: Nebojte sa!

Vytrvajte my len, bratia ľudáci, v tej svojej dobrej vôli, v nábožnosti a statočnosti! A keď by aj palloše zlostných Herodesov novovekých cvendžaly nám nad hlavami: budme istí o tom, že požehnanie Pána Ježiša, a mocná ochrana Jeho pannenskej Matičky budú s nami v každom spravедlivom boji a nevinnom utrpení našom. Pyšná zlosť a pomstyčtivosť protivníkov našich ostane — musí ostať zahanbená.

V tejto svätej nádeji i my s uradosteným srdcom prajeme všetkým našim šľachetným prívržencom šťastlivých sviatkov, božského požehnanja a pokoja sladkého. A v tejto svätej radosi kresťanskej duše sdužujeme sa v duchu všetci my chudobní a utlačovaní ľudáci okolo jasličiek malého Ježiška, aby sme pobožne, ale rozhodne a smele prejavili tú svoju pevnú vieru v Boho-človeka, svoju nesklatiteľnú oddanosť k Jeho učeníu a nádej istú a sladkú, ktorú v jeho božskú moc skladáme.

Narodil sa Kristus Pán, veselme sa!
Sláva Bohu na výsosti!

E.

POLITICKÉ CHÝRY.

Delegácie.

Na vybavovanie spoločných záležitostí Uhorska s Rakúskom vyslala aj Uhorsko aj Rakúsko zo snemu isté odbory, ktoré menujeme delegáciami.

Teraz pred sviatkami sišli sa tiež páni delegáti vo Viedni, aby Jeho Veličenstvo zahájil zasadanie a porady ich. Na prímluvu predsedu jednej i druhej odpovedal medzi iným:

Uistovanie o vašej vernej oddanosti slúži mi k úprimnému uspokojeniu.

S boľasťou pripomínam predovšetkým smrť hlavy katolíckej cirkve Jeho svätosti pápeža Leva XIII. v tomto roku, ku ktorého vznešenej osobnosti celý katolícky svet bol navyknutý hľadať s obdivujúcou úctou.

Zahraničná situácia monarchie ukazuje tiež od posledného zasadania delegácií obraz v celku potešiteľný.

Obnovením trojčlenového spolku lanského roku bol pozovu upevnený pre budúcnosť osvedčený základ našej politiky, ktorú udržať odhodlaní sme i naďalej.

Dorozumenie s ruskou ríšou o udalostach na Balkánskom polostrove bude mojou vládou neustále pestované a prospeje pokojnému riešeniu otázok tam sa vyskytujúcich. Dôverný pomer, aký moja vláda snaží sa s úspechom udržať v tejto otázke, ako i vo všetkých iných, k ostatným veľmociam, bol menovite teraz potešiteľne podopretý i osobným rozhovorom, k čomu daly mi vítanú príležitosť návštevy môjho druhého spojenca Jeho veličenstva nemeckého cisára, ruského cára a anglického kráľa.

V Srbsku nastala zmena dynastie ohavným skutkom, ktorý musí naplniť zhrozením každého umravnelého človeka. Je nádej, že táto krajina pod svojim novým panovníkom dospeje k svojmu mravnému znovuzrozeniu a zdarnej budúcnosti.

Moja vojenská správa udržuje svoje požiadavky v hraniciach vlni povolených.

Stály kultúrny vývin okkupovaného územia nebol ani v tomto roku narušený a keď i Bosna a Hercegovina byly zase čiastočnou neúrodou postihnuté, budú môcť i v budúcom roku zapraviť potreby svojej vnútornej administrácie.

Spoliehajú sa na vašu rozvážitosť a patriotickú horlivosť, s ktorou pristúpíte k plneniu svojho úkolu, srdečne vás vítam.

Potom oslovoval kráľ jednotlivých delegátov. Zaujímavé bolo, keď oslovil istého českého delegáta a zazlieval pred ním, že Česi nepokračujú ústavne, lež násilne, obštrukciou chcú vydobýť si kamdiel' viacej práv. Česi vyhovárali sa, že obštrukciu nie oni začali, ale Nemci. Jejich obštrukcia je len vynútená odvetá na obštrukciu tých Nemcov, ktorí znemožnili rečové právo v Čechách i na Morave.

Položenie vlády.

Tisza bol sa započal akosi hnevať na sneme, ale už zkrótnul. Zbadal, že s tým, keď vadí sa s ablegátmi a ich drzo uráža, nepomôže veci svojej nič. Teraz vyvolil si zase ten spôsob, že mlčí a nechá Ugronistov rečniť dotiaľ, dokiaľ stačil budú. A títo to ešte vydržia do konca januára, alebo aj ďalej. Predbežne teda Tisza sám nevie, čo ako robiť.

Obštrukcia Ugronistov však neprestala. Ani Košuthovo odzbrojenie nespomohlo nič, bo Ugronisti našli v tom zádrapku a napádajú verejne na sneme Košutha. Napadnul ho zato aj s ľudovej strany br. Kaas, ale reči obštrukčnej nepovedal. Za to ale Holló, Ugronista, rečnil proti Košuthovi toľko, že vyrečnil celý čas jedného zasadnutia.

To prinútilo konečne aj Košutha, aby sa bránil. Na nápady Hollóvove proti jeho strane, vyhlásil, že tie nápady odpadly od vlastenectva a čistoty zásad Košuthistov. Košuthova strana dvoru nikdy neslúžila, lebo bojuje za neodvislosť krajiny. Že obštrukciu zastavila, to urobila jeho

strana preto, lebo jej presvedčením je, že za vlast neslobodno obetovať vlast samú.

Nuž tak sa prefahuje na márný čas a tak sa prefahoval za celý rok len preto, aby k uspokojeniu bohatých židov mohol sa dostať na čelo vlády človek taký, ktorý od malička prenasledoval práva ľudu.

Macedonské reformy.

Naša monarchia a Rusko už vymenovaly svojich kommissárov, ktorých pošlú do Macedonie ku Hilmi basovi, aby spoločne dozerali na prevádzanie reforiem. Vymenovanie týchto dvoch kommissárov stalo sa bez väčších ťažkostí a ani sultán nemal proti tomu žiadnych námietok. Snáď s väčšími ťažkosťami spojené je vymenovanie veliteľa žandarmerie, ktorého úlohou bude zreorganizovať tureckú žandarmeriu v Macedonii. Zainteresované veľmoci najprv na to myslely, že túto úlohu sveria na daktorého nemeckého generála, ale ich úmysel zmazalo samé Nemecko, ktoré nijak nechce brať účasť na riešení zmätkov v Turecku. Nemci stoja teraz vo veľmi dobrom pomere s Turkami, lebo v Malej Asii môžu stavať železnice a preto nič takého nechcú podujaf, čoby mohlo ten dobrý pomer pokaliť.

Volba potom padla na Taliansko a jeden telegramm už aj oznámil, že sultán na veliteľa macedonskej žandarmerie vymenoval jedného talianskeho generála. Tento chýr bude nebudaj predčasný, lebo v Carihrade teraz sa radia o reformách žandarmerie a aj ten patričný veliteľ musí vstúpiť na istý krátky čas do tureckej služby a len potom ho sultán vymenuje za žandárskeho veliteľa.

Štedrý Večer.

Slávime Štedrý Večer! Ach, jak krásna to pamiatka kresťanského života, s ktorou kresťania oslavujú narodenie Ježiša Krista. — Rodičia dľa stavu a hmotného polohy svojho usilujú sa svojim dobrým dieťkam radosť urobiť a preto už pred týždňami upozorňujú svoje dieťky na tú radosť, ktorú im Ježiško prinesie, jestli budú dobré a poslušné k rodičom, jestli budú Ježiška milovať.

Áno, ten dobrý Ježiško prinesie im všeličo. Rodičia takto chystajú dieťky, pomaličky stroja vianočný stromček, na ktorý navešajú všelijaké pekné veci, darčeky. Ozdobujú ho peknými papierovými retiazkami a svetielkami. Niekde pri stromku postaví i Betlehem, kde je Jezuliatko v jasličkách uložené, popri ňom je Matička Božia, Panna Maria a Jozefko pestún; tam dýchajú na Jezuliatko vôl a osol, aby ho zohrievali. Potom vidno ďalej zas niekoľko pastierov a malé stádo ovečiek. Dieťka ledva čakajú štedrého večera, ustavične sa vypytujú, že kedy už príjde Ježiško? ...

Konečne už sa zblížil i deň štedrého večera! Dieťka so zvedavosťou napnuto čakajú tú radostnú chvíľu, privítajú Ježiška milého v príbytku jejich. — Keď je ale už všetko hotové, keď sa už zotmilo a krásne hviezdičky sa začínajú ligotať na oblohe nebeskej, vtedy sa už pozapalujú i svetielka na stromčekoch vianočných, ktoré utešene svietiac, veselo ukazujú bohatosť svoju. Rodičia sami svätou nábožnosťou prejatí, vážne povolajú dieťky ku vianočnému stromku, ukazujúc im, čo im dobrý Ježiško priniesol, ba ukážu im i samého Ježiška v jasličkách usmie-

vavo hľadajúceho na dieťka. Dieťka prekvapené, vidiac toto, nevedia čo prv majú obzerať; svätou radosťou opojené nevedia čo majú robiť. Na to nábožný otec usmievavo ukazuje a rozpráva im, čo je to. Potom že odkiaľ prišiel malý Ježiško, že prišiel ku nim, aby sa s nimi pobavil. Tu sa začne až opravdová radosť. Rodičia sa tešia z radosti dieťok svojich, tieto sa radujú novému Messiašovi a pekným veciam, jedným slovom je tu radosť nad všetkými radostami.

Keď sa už dieťka dost narádovovali a matka už večeru pristrojila, príde ona a prikryje stôl čistým bielym obrusom a podonáša na miskách ovocie: jabĺčka, hrušky a orechy; zas na druhej koláče a zas oblátky a med. Keď je už všetko prichystané, otec si sadne za vrch stola a všetci domáci okolo vo svätej tichosti čakajú začiatok večere. Tu vstúpi domáca gazdiná dnu s týmto pekným pozdravom:

«Pochválen Pán Ježiš Kristus!»

«Až na veky. Amen» odpovedajú pri stole prítomní. Vtedy začne matka hovoriť:

«Drahá naša rodina, už je tu tá radostná chvíľa, v ktorej prišiel medzi nás Spasiteľ, ktorý doniesol do domu nášho požehnanie. Vitajme ho teda a prijmime ho za hosťa, veď čo vám dám, to je všetko z jeho štedrosti. A viňšujem vám šťastlivé tieto nastávajúce sviatky, žeby sme v radosť a v láske užili Božie štedré dary z jeho hojnosti. Nech sa preč odstráni všetko zlé z domu nášho, bo pokoj doniesol Spasiteľ z trónu svojho. Jedzte a užite to, čo vám donesiem, aby ste vedeli, že sa Kristus narodil. Prv ale nech dá nám i otec požehnanie svoje, bo je to všetko z rúk práce jeho».

Hlava rodiny — otec — na to vstane, pekne sa prežehnajú všetci a začne:

«Ďakujem Tebe, všemohúci Bože, za všetky dobrodenia, ktoré si nám preukázal ráčil, nadovšetko tento svätý večer, v ktorom každý sa raduje príchodu Synáčka Tvojho, ktorý požehnanie priniesol na svet všetkým ľuďom Jeho milujúcim. My tu okolo teho stola shromaždení prosíme, aby sme šťastlive prežili sviatky tieto. Požehnanie Božie a moje nech sostúpi na nás a na celý dom náš, nech nám nič neuškodí. Amen.»

Potom jedia z prichystaných oblátok, o ktorých otec vypráva, že je to pamiatka z večere Kristovej a rozpráva nábožne o narodení Ježiškovom. — Po večeri sa pekne zas pomodlia všetci a idú k Betlehemu, obdivovať tie veci, ktoré sú tam. V tom začnú spievať:

«Narodil sa Kristus Pán, veselme sa».

A tak pri vianočných pesničkách a nevinných hrách dočkajú polnočnú svätú omšu, na ktorej nábožne účastní sú. A tak dokončia nábožní rodičia štedrý večer. Či je to všade tak, neviem; ale týmto spôsobom vydržiavať štedrý svätý večer: to je chvalitebná vec. Dnes pravda už i židia bohatí stavajú stromky deťom, ale to je tak, jako u tých pánov kresťanov, ktorí meno kresťana nosia, aj stromky vianočné stavajú, ale o nábožnosti ani spomienky. Jedia, pijú, smiechy robia; ale tam nie Bohu, ale čertu sa slúži.

Jano z budy.

Hlavné pukušenia chudobného človeka.

(Dokončenie.)

Tretie pukušenie je: ku opilstvu. V apatiékách predávajú jed, ktorý sa menuje chloroform. Tento jed lekári potrebujú pri nemocných, aby menej cítili bolásti a aby zaspali. Nuž ale jesto aj iný taký jed chloroform, po ktorom mnohí chudobní ľudia siahajú, aby svojim mrzutostiam, biedam poľahčili. To je ale o mnoho lacnejší chloroform, nežli v apatiéke: dostať ho možno v každej putike u krčmára. To je pálenka. Práve najchudobnejší ľudia, najradšej siahajú po sklenke pálenkovej. Oni chcú trocha na seba zabudnúť a za jednu hodinku veselý sen mať. Čo ale z toho pochádza, to každý vie a vidí, a jak strašlivo draho sa vypláca takáto pálenková rozkoš a radosť, to je tiež známa vec. — Jako sa ničí chudoba na tele, na duši, na živote, na zdraviu, na majetku, na familiach: o tom ani hovoríť neidem, to každý, kto je nie slepý a je nie blázon, vidí a vie.

Štvrté pukušenie, ktoré za chudobou beží jako tieň, je pukušenie ku krádeži.

Ty, jako statočný človek, keď vidíš na jarmoku pod šiatorom čižmy alebo nohavice vyložené, ich gazdu kupca ale tam nevidíš, teba žiadne pukušenie nenapadne, by si tie čižmy alebo nohavice vzal, bársby si to snád ľahko mohol urobiť.

Keď ale taký chudobný remeselnický alebo drotársky šuhaj, ktorý už týždeň vandroval a podošvy na čižmách má už deravé, taký chudobný potom už dostane pukušenie čižmy tie sebou pojať a ísť ďalej. Videl som už raz v zime bosého cigáňa pri jednom šiatore čižmy za uši — ty to voláš po pánsky «štruple» — vytiahnúť a ísť ďalej s nimi. Ja som pukušenia nemal si ich vziať, jeho ale to pukušenie napadlo a zvíťazilo nad ním, a preto si aj vzal tie čižmy, čo švec nezbadal. A zatiaľ, čo som ja ševcovi išiel na pomoc, cigáň už bol preč aj so svojim pukušením, aj so ševcovými čižmami.

Pýtaj sa len raz takého dozorca areštantov, z jakého stavu je najviac obyvateľov trestnice. Od neho počuješ, že sú to zväčša chudobní ľudia. Mnohý ani nenie tak veľmi zlý pred Bohom, ako sú niektorí bohatí, ktorí neprijdu do trestnice; ale chudoba ich štúrila a sotila, že sa potkli a zavadili do kriminálnych hriechov.

Keď ale krádež nevýjde aj vždy na javo, tak je to často tým horšie a nebezpečnejšie, to nejednému zari-gluje dvere tak, že taký človek sa viac ani neobrátí a zostane diablovým väzňom. Lebo len málo je tých, ktorí keď dačo väčšieho ukradli, aby to oni aj nazpäť vrátili. Preto ani nemôžu dostať platného rozhrášenia, žijú a zomrú v hriechu.

A predsa som ja ešte nie hotový s tým zlým, ktoré sa v chudobe vyliahne.

Piate pukušenie v chudobe je aj telesná krása. Pekným byť, to by si nielen mladé ale aj staršie osoby žiadali. A predsa pre chudobnú devu, keď je ona veľmi pekná, je to veľké nešťastie, a jestli je ona v meste, ešte najviac môže mať toho nešťastia. Ja ti to nechcem so

všetkými okolnosťami vyprávať, jako sa to má rozumieť. Zkúsení ľudia to uznajú.

Prečo-že mestský šviháci, mladí aj starí sa tak zháňajú za peknejšími devami chudobnými? Tu Boh postavil hraničný stĺp «zákaz» šiesty paragraf «nezosmylníš».

Šieste pukušenie chudobného človeka vedie k zneucteniu dňa nedelného a sviatočného. Keď taký bohatý arendátor majetkov grófskych, alebo aj veľko-fabrikant nemá náboženstva, alebo ešte aj nenávidí náboženstvo a komandiruje svojich robotníkov proti tretiemu prikazu božiemu: «spomni si človeče abys' deň sviatočný svätíl a ctil» a jeho robotníci v nedeľu a v sviatočný deň musejú pracovať pod pokutou, že ich prepustí alebo im z platu utiahne: tu chudíak chudobný robotník má veľké pukušenie, bárs by bol aj dobrým veriacim katolíkom. On si myslí: mám ženu a deti, remeslu sa nerozumiem. Musím mlčať a koríť sa. Tak potom robotník prestúpi prikaz boží, aby prikaz fabrikantov alebo arendátov mohol vyplniť. Chudoba ho nahnala do siete diablovej. Tak to býva aj so sluhami, s tovaryšami remeselnickými. Mnohý predá svoje náboženstvo a dušu za hrstku peňazí, s ktorými ho diabol ponúka.

Takto asi by vyzeralo to vyobrazenie jako sa to máva s chudobnými ľuďmi. Moja nauka ale včul len v krátkosti znie tebe: aby si sa neprehrešil proti celkom chudobným ľuďom. Keď žandár vedie do areštu chudobného drotárskeho lebo remeselnického vandrojúceho šuhaja za to, že po meste žobral; keď obecný hajník alebo főršter do knižky si napíše starú ženičku preto, že v hore sbierala suché raždíe, aby sebe a deťom mohla večeru uvaríť; keď žena pre svoje hladné deti pár kopcov zemiakov vryje na cudzej roli lebo ona žiadnej nemá; keď chudobný pisárík siahne do pokladnice mestskej alebo do úradnej v najvyšej biede a núdzi svojej familie s tou myšlienkou, že však neskôr to prinavrátí, ale to potom nemôže; keď jedna svedená osôbka porodí, a to porodené nechá zahynúť — tu mnohá bohatšia osoba dostane pochytnutie od hnevu jako ten farizej v chráme: «pane ďakujem tebe, že ja som nie taká jako táto tu!» — Keď ty tak myslíš, tu veru nemusíš ani ďakovať za to; lebo keď tí chudobní ľudia, ktorí od biedy na krivé chodníky prišli, ale za svoje hriechy ľutujú, tak oni skôr prídu do neba, nežli taká muštra čnosti, jako si ty. Keď by si bol v tak ľahkej núdze, jako tí veľmi chudobní, snád by si ty ešte chytřejšie a o mnoho horšie do hriechov upadol. Neposudzuj surovo a ostro žiadneho, ktorý pre veľkú chudobu dal sa k hriechu sviest.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlu predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

BESEDNICA.

Svätá noc.

Svätá noc!
Nad Betlemom anjelovia «Svätý» pejú,
do jaskyne pastierovia rýchlo spejú...

Chladná noc!
Mrazivý tam vietor krajom ostre veje,
v jasličkách sa nemlúvniatko zimou chveje.

Krásna noc!
V modrých vlnách oblohy si mesiac pláva,
v chalúpkach si ľudia svätý večer slávia.

Jasná noc!
Tisíc svetiel chrámy Božie ožiaruje,
a ľud zbožný «Narodil sa» prespevuje.

Vzáctna noc!
Po tebe sa ľudstvo vrúčne roztúžilo,
v okovách — keď hriechov biedne otročilo.

Šťastná noc!
Ty si blahá noc pre ľudstva pokolenie,
čos' mu prinieš' mala z hriechu vykúpenie.
Svätá noc!

A. Č.

Rozprávky z dediny.

V.

Bolo to v nedeľu popoludní. Menší gazda Gašpar Pílnik dľa obyčaje bol v kostole na litániach. Keď domov prišiel vzal «Kresfana» jediné milé novinky svoje, aby sa dozvedel, čo nového vo svete, čo a ako stojí ľudová strana, lebo bolo pred voľbami.

— Chodil som do školy — hovorieval — vedel by ja aj denník čítať, ale to je nie pre dedinského gazdu, lebo ten musí sa dať usilovne do práce, aby prišiel k voľačomu.

Potom utíchol, a len v sebe snúval ďalej to, čo počal:

— Keby ja s čítaním mrhal robotné dni, vtedy veru nebol by som zapísaný v «Šparkassi», ako som teraz. Hej, veď som aj musel veľa mozoliť, zakiaľ som sohnal tých pár zlatých.

Toto len preto myslel v sebe a nepovedal na hlas, lebo bol skromný človečisko, a za neslušnú vec držal vychvalovať sa s tým, že aj v šparkassi má voľačo. To aj tak vie ten, kto má vedieť.

— Teraz ale ako číta novinky, zrazu tak sa nafaľkal, že v tom okamihu vyhasla mu fajočka, ba aj srdce počalo mu nespokojne biť.

— Hohó, tomuto ani polovica je nie žart, zamrmlal. Potom číta druhý raz, a Boh je mi svedkom, že aj tretí ráz.

— No, to je tak! Či s hora dolu, či z dola hore čítam, vždy to isté.

— Marka! počuješ Marka, poď že sem! volá na ženu. Tá briebne celá zdesená.

— Čo sa stalo?

— Na, čítaj! Toto čítaj!

Tá stojí ako obarená. V ruke drží varechu, díva sa na muža a nevie pochopiť, prečo ju volal.

— Čo mám čítať? A čo by ja čítala, povedz mi čo tam stojí.

— Tedy počúvaj: «Na zlý deň sa zobudili účastinári a vkladatelia šparkassi v Braňajke.» Rozumieš Marka, vkladatelia, lebo účastinári nenie sme ešte. Rozumieš? Neni sme!

— Ale vkladatelia áno, odpovedá Marka.

— Tak je. Novinky píšu, že ani tí ani účastinári ani haliera nedostanú. Tak veľká krádež stala sa tam.

— Kto-že nedostane?

— Na príklad ani my.

Nastalo hrobové ticho. Ani slova nevedeli povedať od ľaku. Konečne gazdina počala:

— Vidíš, koľko ráz som len hovorila, abys' dal pokoj šparkassi. Najlepšia šparkassa je tamtá truňla.

— Ženo, neblázni sa. Rozumej, veď nie o našej sporiteľni píšu novinky.

— To je jeden pes. Jedna taká ako druhá.

— No veď uvidíme.

Gašpar Pílnik ledvy dočkal rána. Prehodil na seba halenu, do kapsi vstrčil knižočku a poberal sa do Šramovej. Dorazil privčas, musel čakať.

— Vyberiem si peniaze. Tu je knižočka, oslovil tichúčko jedného z pánov, ako čo by sa bál, že to aj iný počuje.

— Zaraz vám vyčítajú dve sto zlatých.

Aj vyčítali. Ako čo by neveril, znovu a znovu číta. Potom hľadí v pravo, zas v ľavo, ako čo by ho mrzelo, že prišiel.

— Hovoril som doma starej, že škoda sa strachovať, mrmlal pre seba.

Potom sa obráti k pánovi, ktorý mu vyčítal peniaze.

— Prosím ponížene, tu sú peniaze, dám ich zpät.

— Ale počujete vy blázon starý, teda prečo ste ich vybrali? Zahromžil naňho pokladník.

— Len to som chcel vedieť, aj žena moja, že či sú ešte tu; lebo viete, v terajsom svete dobre je, keď sa človek o tom presvedčí, odpovedal zahanbený gazda.

Prítomní zasmiali sa chutne, ale ho nevyhodili von.

Krestania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Kolíška a rakev.

— Zaosek. —

Skoro v každom čísle «*Posla Svätého Antona*» čítať môžeš «verejné prosby za zdravie nemocných» alebo «verejné poľakovania za vyzdravenie chorých»; a pritom aj pripojené milodary pre chudobných, ku cti svätého Antonka poslané vidieť môžeš. Snáď aj v tvojom dome leží na smrť choré dieťa v kolíske, alebo niekto iný na svojom bolástnom lúžku. Chystajú sa snáď lúžko svoje zameniť rakvou.

Tieto dva nábytky: *Kolíška a rakev* sú veľmi dôležité v našom pozemskom živote. Kto-že by si nežiadal v čas núdze prítomnosť pri týchto lúžkach verného priateľka, jaký je aj svätý Antonko Paduanský? Tu je síce náš anjel strážca, ale aj svätý Antonko sa teší, keď ho my k sebe a ku našim nemocným a zomierajúcim zavoláme.

Matka zalamuje rukama nad kolískou svojého ťažko chorého miláčika-dieťaťa, na ktoré pažravá smrť jako na pochútku čaká. — Deti plačú a bedákajú nad zomierajúcim na lúžku so zmeravenými a studenými údami vystretým otcem, alebo matkou, ktorých nelútostivá smrť studenou rukou ťahá z lúžka do rakvi a hľadá ich čím skôr do cintorína odpratať, červom a hnilobe k zničeniu odovzdať.

Tu pri týchto dvoch lúžkach, pri kolíske a pri rakve všetko plače, kvili, prosí, sľubuje, o pomoc volá.

My síce máme mnoho takýchto lúžkov a odpočívadiel na ceste nášho pozemského putovania; ale najväčšie sú ony len predsa tieto dve: *kolíška a rakev*.

To jedno lúžko stojí hneď pri vchode života, ako sa narodíme. Jaknáhle narodíme sa a nastúpime cestu pozemského života, vyzdvihnú nás z lôna, z náručia matičky a uložia nás na pokoj na odpočinok do kolísky. Jaknáhle ale vykročíme zo života, vyzdvihnú nás z nášho lúžka — na ktorom sme ducha vypustili, uložia nás do rakvi na pokoj a odpočinok až do dňa všeobecného rana z mrtvých povstania.

Dve tieto lúžka: kolíška a rakev každé inému cieľu slúžia a predsa sú ony sebe veľmi príbuzné; sú oni obyčajne z jednej látky, z dreva, z dosák vyhotovené. Rástol a stál kedysi strom jedľový v hore vysokej, alebo orechový, ovocný strom v záhrade pri ceste. Strom ten na široko rozprestieral svoje zelené a svieže ratolesti a pod nimi unavený pociestný človek odpočíval; útočisko našiel pred ohnivými lúčami žeravého slnka, pred dažďom a búrkou. Vtáctvo nebeské na ňom stavalo si hniezda svoje, útulok pod ním našlo v neprihodnom počasí, a spevom svojim rozveselovalo pociestného. Konečne vyrúbali so sekerou, alebo vypílovali peň jeho a porezali na dosky, z ktorých dva protiobrazy nášho života vyhotovil stolár: kolísku a rakev — umrlčiu truhlu, — dvoji tento pamätný a najpotrebnejší izbenný nábytok, stojáci jeden pri dverách vchodných nášho života, druhý zase postavený u prahu brány východu zo skončeného nášho pozemského putovania.

Tieto stromy či v lesi, či v hore, alebo pri ceste a v záhrade z ktorých je kolíška a rakev, utešené a nádeje plné jaro zeleným listím a kvetom ovenčilo, ozdobilo Bledá jaseň zase krásy a ozdoby tej ich pozbavila a k zimnému spánku prichystala.

Stromy tie pod sekerou a pod pílu padli, sa vyvalili, z nich tieto dvoje protilúžka vyhotovili. V oboch ležia ľudia, pri oboch je tichosť, pri oboch pokoj.

Nevinné nemluvniatko ticho v pokoji spočíva v kolíske, utešené jaro života usmieva sa nad ním. Ono chúďa nezná biedy, nezná núdze ani nešťastia. Sladky, tichý pokoj rozprestiera krídla svoje nad ním. Anjel strážca a matkyňa prozretelnosť a pozornosť bdejú nad ním. Ono spí v kolíske.

A či je to ináč v rakvi? Aj v nej odpočíva, spí spánkom smrti človek. Bledou, studenou jaseňou smrti, zbavený krásy tela a života. Tu v podzimnom spánku smrti spočíva aj on v pokoji; tu nezná ani on núdze, biedy nedostatku, bolesti a prenasledovania. Tento spánok a odpočinok v rakvi je síce celkom iný od spánku a odpočinku v kolíske, lebo je spánok ten takmer železný, studený a zmeravený; ale v istote a bezpečnosti chová, kryje on spiaceho tu človeka.

Kolíška a rakev... Pri oboch býva plač, padajú slzy. V očiach rodičov blyštia sa slzy radosti, keď sa pozrú na ovocie svojej lásky manželskej, na dieťa v kolíske. — Slzy bolesti ukazujú sa v očiach dieťok, keď pri rakve svojich rodičov stoja. — Slzy vrele ronia manželka nad rakvou svojej družky, keď bolesti prerývajú ich ranené srdcia. Rodičia ukladajú medzi slzami radosti alebo bolásti dieťky svoje do kolísky, a deti zase obyčajne s plačom ukladajú svojich zomrelých rodičov do rakvi. Tu i tam: slzy.

Kolíška a rakev... Pri oboch najdeme veľké nádeje. Sladká nádej ožíva v srdciach rodičov, keď nad kolískou svojého miláčika stoja; ufajú, že v dieťaťu svojom šťastie, radosť, potechu, podporu a požehnanie najdu; ufajú, že sladkým sväzkom s ním spojení po cestách života kráčať budú. Sväzok tento pri smrti, pri rakve je prelomený, pretrhnutý, ale i tu ufajú, že sväzkom tým v nebesiach zase istotne spojení budú. A táto ich nádej pri rakve je ich potechou, je zorničkou vyslobodenia.

My nevstupujeme sami do kolísky ani do rakvi; nás do nich iní ukladajú. Jako slabé nemlúvňa ležali sme v náručí matky našej a čo sme potrebovali od nej sme žiadali, teda aj pokoja a odpočinku. Matka nás zdvihla z lôna, útle a láskave nás na pokoj uložila do kolísky. Zmeravených, zlomených, bledých na smrť z postele, na ktorej sme ducha vypustili, vyzdvihne a pomocou rúk cudzích nás do rakvi uloží a na pokoj z mrtvých vstania ustele.

Kolíška a rakev... Pri oboch sa modlia pobožné myšlienky a city vystupujú pri nich zo srdca k nebesám. Rodičia pri kolíske dieťaťa prosia Boha za šťastie, za požehnanie, za zdravie svojého dieťaťa. — Pri rakve modlia sa deti, prosia príbuzní a priatelia o milostivý súd, o sladké odpočinutie, o pokoj blahoslavených pre svojich

mrtvých. Vrelé vzdichy a prosby zasielajú za nich k nebesám pred trón Otha nebeského.

Kolíška a rakev vždy budú skrývať ľudí. Blízko stoja ony jedna ku druhej, sotva na jednu pľaď sú si vzdialené. Či blízko, či ďalej sú ony predsa len kolískou, jedna pre tento pozemský život, druhá pre nebesá.

Svätý Antonko, buď твоjim etiteľom pri oboch na pomoci, oroduj za nás!

CHÝRNIK.

Pohrab arcikňažny Klotildy. 18. t. m. popoludn pochovávali tak včasne zosnulú dcéru arcikniežata Jozefa, 19ročnú arcikňažnu Klotildu. Pohrab odbýval sa o 4. hod. v kaplnke sv. Štefana v budínskom kráľovskom zámku. Pred oltárom smútočne ozdobenej kaplny na vysokom katafalku stála rakev u prostred horiacich kandelábrov a sviec. Na rakvi dľa starej španielskej dvornej etiketty ležala kniežacia koruna, kniežací klobúk, jedon pár bieleých rukavičiek a vejár. U hlavy zosnulej stáli štyria uhorskí gardisti a u nôh štyria arcier-gardisti. Okolo rakvi bolo len niekoľko vencov, zväčša so stužkami v uhorských krajinských farbách. Tu byly vence: od uhorskej vlády, od uhorského snemu, od hlavného a sídelného mesta Budapešti a od dôstojníckeho sboru prvého husárskeho a prvého pešieho honvédskeho pluku, jehož majiteľom je arciknieža Jozef. V kaplnke shromaždilo sa veľké a popredné obecenstvo, tam boli uhorskí dvorní hodnostári, členovia uhorskej vlády na čele s grófom Tiszom, predsedovia a členovia uhorského snemu, veľmi mnoho generálov na čele s kn. Rudolfom Lobkovitzom; presne o 4. hodine prišiel kráľ, rodičia zosnulej arcikniežata Jozef a jeho manželka arcikňažna Klotilda s dcérou arcikň. Alžbetou Henriettou, arcikn. Jozef August, brat zosnulej s manželkou arcikň. Augustou, Orleánska kňažna Dorotta, sestra zosnulej so svojim manželom Orleánskym princom Filipom, arciknieža Fridrich s manželkou arcikň. Izabellou a s dcérou arcikň. Mariou Henriettou, arciknieža Rainer s manželkou arcikňažnou Mariou Dorotou, bavorský princ Sigfried a Koburgské kniežatá Filip, Leopold a August Leopold, všetci so svojimi adjutantami, krídelnými pobočníkmi a arcikňažny so svojimi dvornými dámami. Pohrabné obrady odbavovali: knieža primas kardinál Klaudius Vaszary, stolno-belehradský biskup Július Várossy, vysvät. biskup Medard Kohl, prälát-kanonik Július Walther, dvorný farár Kanter, pápežský komorný Krizsán a ešte viaceri duchovní. Po vysvätení mrtvolky za spevu chóru kráľ. opery dvorní lokaji vzali rakev na plecía a sniesli do krypty. V krypte biskup Várossy ešte raz požehnal telesné pozostatky zosnulej, na čo smútočné obecenstvo opustilo kryptu i

kaplnu. Kráľ a trüchliaca rodina neboli v krypte, lež jaknáhle rakev sniesli do krypty, vzdialili sa z kaplny. Panovník večer o 6. hodine ocestoval do Viedne.

Nový poľný zbrojmajster Albori v Sarajeve. Náčelník bosensko-hercegovinskej krajinskej vlády, ocestoval už z Viedne do Sarajeva, aby zaujal svoj nový úrad.

O chorobe biskupa Strossmayera z Diakovaru oznamujú: Biskupa Strossmayera neporazilo ani neztratil reč; arcikňaz len zamdlel a keď ho prebrali, dosť rýchlo prišiel k sebe a odtedy — jako dr Lábás, lekár biskupov tvrdí — stav jeho je uspokojujúci.

Krajinské združenie uhorských finančných ústavov už sa konstitovalo. Za predsedu vyvolený je ministeriálny radca Ludvik Mándy, za podpredsedov Alexander Heinrich, dr. Gejza Hoványi a Ludvik Zádor.

Slečna doktorka. V Pešťbudíne min. sobotu promovali slečnu Johannu Rácovú za doktorku medicíny. Onedlho vydá sa za jedného zo svojich kollegov a potom mladý párik úsilím venuje sa vykonávaniu šľachetného svojho povolania, liečeniu chorých.

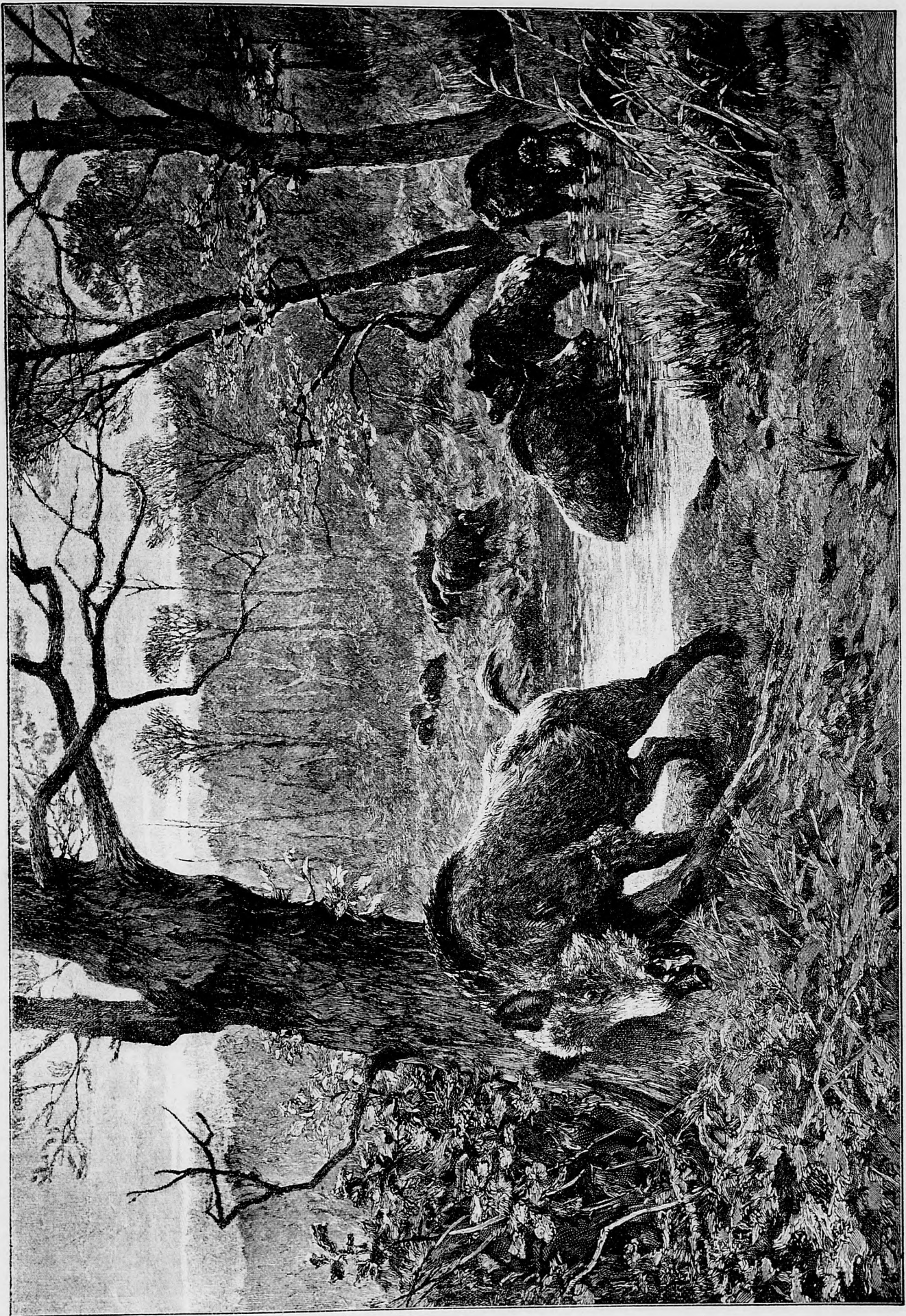
Prestala byť katolíčkou. V oravskej — čisto a tuho katolíckej obci — Jablonke 17-ho decembra jedna rimsko-katolíčka majúc ešte živého muža — manžela, nohami šliapajúc cirkevné zákoni, opovrhúc jej sväté učenia o sviatosti stavu manželského a nič nedajúc na spasiteľné napomenutia s jednim nekatolíkom cibílne sa sobrala k radosti svojich rodičov (veď jej privolili), ale k žiaľu a zármutku svojej veľkej katolíckej rodini a na veľké pohoršenia jablonských katolíckych veriacich. Smutný to dar vianočný pre katolíčku Oravu. «Bože odpusť jej, lebo nevedela, čo činí.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľž je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kishirtokosok Országos Földhitelintézete» v Budapešti.

Sväto-václavská záložna. Pražský súd vyniesol už výrok nad bývalými úradníkmi ťažko navštívenej svätováclavskej záložny. Páter Drozda a Václav Kohout dostali po sedem rokov ťažkého žalára, Hercik dva roky, Pekiänder trinásť mesiacov, a všetci na náhradu škody.

Missie. V Novej Pešti behom predošlého týždňa traja reholníci rádu sv. Dominika držali ľudové missie a síce v reči maďarskej, nemeckej a slovenskej. Ku sviatosti pokánia počas missii pristúpily veľké zástupy veriacich. Nezapomenuteľná slávnosť posledný deň zakľúčená bola s veľkou imposantnou precessiou so sviecami, po ktorej opát a farár Vincent Illek v mene veriacich vrúčne poďakoval sa missionárom za blahodarné účinkovanie.

Vražda na veselí. Vo Veresegyháza gazda Štefan Gerhát na veselie nepozval istého Ágotša, ktorý sa preto tak vypomstil, že cez veselie vtrhnul ku Gerhátovi a vidlami ho preklal.

Divé sviňe.

Pravota proti židovským revolucionárom v meste Odesse je už ukončená. Hlavný obžalovaný, Leo Goldmann, priznal sa a za ním aj šiesti iní obžalovaní a aj jedna mladá deva. Boli obviňovaní, že založili a vydávali svoj osobitný orgán na sriadenie revolucionárnej strany v Rusku, ktorej cieľom malo byť: odstrániť dynastiu a vládu a pretvoriť jestvujúci politický a hospodársky poriadok v Rusku. Časopis rozširovali medzi študentov, robotníkov a medzi obyvateľstvo vôbec. Časopis mal meno «Iskra». Goldmann vystupoval veľmi drzo. Vyznával svoje revolucionárne zásady a osvedčil, že skoro všetci intelligentní židia v Rusku sú privrženci revolúcie, čo je vraj následkom prenasledovania, akého dostáva sa židom v Rusku. Židia bojujú za osvobodenie celého národa, vraj, a budú hrdí, že budú trpeť zaň. Všetci jeho spoluobžalovaní priznali sa k tým istým zásadám a súd posúdil ich na doživotnú deportáciu na Sibír, na nutnú prácu v doloch tamejších.

Protižidovská demonštrácia v Paríži. V parížskom divadle «Gymnase» predstavujú kus «Návrat z Jeruzalema». Je to kus tendencie priamo antisemitickej a charakteristické je, že direktorom toho divadla je žid a prvú rollu v otáznom kuse hrá slečna Le Bargy — židovka. Po tieto dni dohral sa škandalózný výstup počas predstavenia toho kusu. «Gil Blas» opisuje ho nasledovne: Obecenstvo vypočulo prvé dve dejstvá pokojne; idey, v kuse tlumočené, prijali ľahostajne. Ale keď v treťom dejstve prednášala tirádu o vlasti, u obecenstva zmocnila sa nenávisť oproti židovstvu. Keď ktosi zvolal: «Smrť židom!...» ako by boli čakali na toto heslo, ľudia povyskakovali z miest a hnevivý výkrik: «Smrť židom!... Nech všetci zahynú!...» stal sa všeobecným. Obecenstvo neopísateľnou divokosťou zúrilo v radoch lavíc. Razom viacerí spozorovali jedného staršieho pána, ktorý ticho, utiahnuto sedel na svojej stoličke; bolo pozorovať, že je plný strachu a že usiloval sa, aby ho nespozorovali. Typický ráz tváre, forma nosa vytváraly každú pochybnosť. Obecenstvo chytro porozumelo heslu niekoľkých demonštrantov a hromadne obrátilo sa proti utiahnuto sediacemu pánovi. «Smrť židovi!» volali a hrozili pästami. Napadnutý zprvu tváril sa tak, ako by nevedel, komu to platí. Ale razom niekoľko pästí udrelo na jeho hlavu. Vtedy už vstal a chcel sa brániť palicou a ďalekohľadom. To bolo olejom na oheň. «Bezočivosť», že ešte i brániť sa opováži, tak rozzlostila útočníkov, že ho za chvíľu dokrvavili, a boli by ho snáď i zavili, keby polícia nebola rozohnala útočníkov. Obecenstvo horko-ľazko dalo sa utí-

šiť, konečne pri výkrikoch «Vive l'armee!» počalo sa rozchodiť. Keď potom neskoršie zanesli starého pána do reštaurantu divadla, kde mu rany obväzovali, slečna Le Bargy, predstaviteľka hlavného zástoja, pôvodom židovka, rozčulená dobehla, volajúc: «Vy ste to, Eleazar? Ach, môj úbohý direktorko!» Len vtedy vysvitlo, že obeť demonštrácie stal sa práve direktor divadla, ktorý, aby študoval dojem a účinok prednášaného kusu, z parteru počúval a pozoroval.

Doktorské diplomy. Klužská universita predložila ministerstvu osvety návrh, aby doktorské diplomy boli v maďarskom jazyku vydávané. Minister vyzval senát university pešťbudínskej, aby podal o tom svoju mienku. Tento senát vyslovil sa za podržanie latinských diplomov a odôvodnil to dejepisnou tradíciou university a internacionálnou solidaritou vedy.

Otvorené nebo. Vo zvolenskej Slatine bol krásny úkaz na nebi dňa 7. novembra večer okolo pol siestej hodiny. Mesiac bol síce vo splne, ale ešte nebol vyšiel a pri mračnej oblohe bola tma «ako v rohu». Idúc cestou, za nami zrazu nastalo svetlo, podobné svetlu slnečnému alebo elektrike. — Keď sme sa prekvapení obzreli, tak píšú ďalej, ukázal sa nám veľkolepý výjav na oblohe. Smerom od východu na západ hodila sa hrubá, ohnivá čiara, podobná asi tomu, ako keď sa «hviezda čistí», lenže o mnoho silnejšia a jasnejšia, pritom nepadala kolmo, ale letela vodorovne nebom. Potom rozprskla sa asi na päť hviezd tak, ako podarená rakéta, a tieto rozletené letely ešte okamžik tým samým smerom, až tam niekde vo výšinách zanikly, bez toho, že by ktorá bola dolu sletela. Jasný pás ešte dlho bolo vidno na nebi, ktorý pomaly bledol, až úplne zmizol. Krásny to bol výjav, akého sotva viac vidíme. — Na dotazy tunajší ľudia odpovedali, že veru bolo nebo otvorené, druhí, že letel ohnivý šarkan a tretí dokonca, že vraj letel — Bože odpusť — zmok. M, A.

Nový advokát. Pán dr. Milan Ivánka z Turč. Sv. Martina složil tieto dni v Pešťbudíne advokátsku zkúšku. Blahoželáme.

Štedrý večer. V Pešťbudínskome kat. del. Kruhu (Práter-u. 33.) predstaví sa dňa 25-ho decembra, totižto v štedrý deň «Bellehemska hra» vo dvoch dejstvách od Andreja Radlinského. Začiatok večer o poldeviatej hod. Vstup voľný. — Ďalej upovedomujeme tak členov, jako i nečlenov, že dňa 31. dec. (vo štvrtok) večer, usporiada tenže Kruh «Sylvestrový večierok», a keď bude možné aj s osvetlením. Teda predpokladáme si, že aj nižšieho

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker. Géza-utcza 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno-a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bärskedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ %-ové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

rangu naši bratia a sestry slovenské budú mať sa kde cez vianočné sviatky nevinne zabaviť. Bolo by už raz žiadúco aby aj naši «drotárčekovia» dostavili sa sem, lebo veď aj vám spoločný život je potrebný. Teda rozmyslite si priatelia rodáci!

Vyzvanie k predplateniu.

Abý namáhania naše boly korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Krestana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

S týmto teda upozorňujeme et. čitateľov, aby jedon každý poušiloval sa čo v najkračšom čase predplatok svoj zaslať, lebo ináčej prinútený budeme časopis zastaviť.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Krest'an» kiadóhivatala
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Milodary poslali na kostol Lutišský:

Jozef Hancsiné na oltár sv. Antona zo St. Bystrice 5 korún; pán farár František Klein z Richvaldu v Spišskej 1 korunu; Jozef Mišík z Német-Próna 2 koruny; Katerina Kajsza z Kálna-Borfő 2 koruny; Ján Gyagyó z Alsó-Kubin 2 koruny 20 halierov; pán farár Peter Soltész z Kis-Gradna 2 koruny; Martin Szarvas z Divin-Oroszi Kriván Detva 2 koruny 40 halierov; Resztká Jánosné z Rimaszombat 1 korunu; Peter Walko z Nagy Rippény (Paczolaj) 2 koruny.

Začo všetkým tuto spomenutým úprimne ďakujem. Pán Boh zaplať a požehnaj v mene chudobných farníkov privolávam a cestou touto všetkým dobrodincom šťastlivé sviatky vinšujem! Ján Greben, farár lutišský.

DOPISY.

Nitrianské Sučany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Jestli za dobré uznáte, ráčte prosím tieto moje riadky v Krestane uverejniť.

Náš obľúbený «Krestan» zavítá každý týždeň riadne do obce našej a mi z radosťou berieme ho do ruky, aby sme sa niečo poučili, niečo nového čítali.

Lež včúľ naši páni spolučitatelia tiež nech dačo počujú o nás.

Obec naša leží v hornom nitriansku pod vrchom Rokoš. Ľud tunajší zaoberá sa s roľníctvom a s ovocinárstvom. Žijeme potichu, bárs aj nie bohato.

Minulú nedelu mali sme veľkú slávnosť. Veľkomožný pán Franc Nemesek, kanonik nitriansky a rodák náš sučanský vysvätil nám v našom chráme nový veľký oltár, ktorí aj vystaviť on dal. Z jeho láskavej štedrosti máme už v chráme našom nový organ, maľované okná, nové stolice a obnovenie chrámu. Vynaložil na náš kostolík višé 10.000 korún. Teraz na celom vidieku je náš kostol najkrajší. Pri utešenom, novovysvätenom oltáre držal nám i reč, a tak krásnu, že sme všetci plakali. Ale jako aj nie? Veď o tomto mužovi vie každý, kto ho pozná, jak on skromno žije; a to len preto, by potom čím viac mohol darovať na chrám náš pre úctu a chválu Božiu. V reči svojej prizvukoval, aby sme často navštevovali chrám tento a modlili sa jedon za druhého.

A my jeden každý sme slúb učinili, že to i vykonáme. Modliť sa budeme, by nám dobrotivý Boh nášho dobrodinca ešte mnohé roky živil v úplnom zdravý pri blahodarnom živote. Hlásnik.

***

Z Nitrianskej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľavážený Pán Redaktor!

Ráčte byť tak láskavy, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Krestane» uverejniť.

Tisza chytil metlu do ruky a vymetá nadžupanské úradu. Už vymietol dakoľko nadžupanov, ktorých statočnejší Széll bol posadil do úradu, ale títo nehodia sa pre neho, lebo on nechce riadiť krajinu dľa pravdy, práva a zákona, ale tak, ako volakedy otec jeho: s násilienstvom. Preto vyzdvihuje nadžupanov, ktorí nerozumejú tomuto remeslu a vymenuje ľudi zo svojej brandže, vyprobovaných to liberálov, s ktorými vyvolí možno vládných ablegátov aj v takých okresoch, kde sú ľudáci vo väčšine. Takto chce si poistiť panovanie; takto chce sa pomstiť nad nami; takto chce potešiť všelijakých hladošov; takto chce zničiť ablegátov, ktorí sú mu v ceste, opovažujú sa napádať vládu pre zlé gazdovanie a predniesť krivdy, ktoré chudobný ľud trpeť musí.

Nezabudol ani na nás Nitranov. Vymietol aj nášho nadžupana Kramolína a vymenoval starodávneho, ktorého bol Széll do penzie poslal, preto, lebo hrdinskí Nitrania v ôsmych okresoch porazili liberantov. Tisza chce to napraviť, preto vypovedal službu Kramolinovi a zavesil nám na krky už dobre známeho Thuróczyho, pod ktorým prevádzali volby naši hlavní liberáli dľa predpisu Tarnóciho, majstra to špinavých volieb. Že prečo musel zařakovať Kramolín, to nikto nevie. Je statočný človek; neprenasledoval nikoho, ba usiloval sa žiť v priateľstve s každým. Radi mali ho po celom Nitriansku, vynímajúc dakoľko staroliberálov, ktorí nijak nemôžu privyknuť na poriadok. Tito ustavične stuchali a napádali Kramolína a žiadali si nazpät bývalé dobré časy, keď oni rozkazo-

vali. Týmto páči sa neľudskosť a to, keď môžu domŕzať ľudákov. Teraz počína svať im, lenže my nebojme sa ani za mak. Nedáme sa, čo by ich koľko bolo! Neboli by sme ľudáci, keby sme sa im poddali.

Nikdy! Však uvidíme, ako začnú a čo budú robiť. Nebudeme bojzlivé ovce, lež budeme sa brániť. Aký útok, taká obrana. *To, čo je len im dovolené, aj nám musí byť dovolené.* Silnejší vždy zvíťazí, a — chvalabohu — dosiaľ nás je viac.

Ako by to bolo aj možno, strana naša zpevnela, a keď Tiszu nenávidíme s celým jeho regimentom? Liberáli už sami uznajú že ztratili pôdu v Nitrianskej, že pospolitý a samostatný ľud kresťanský odvrátil sa od nich. Nevedia ho nakloniť k sebe a predsa chcú zvíťaziť.

Vy ale bratia ľudáci, ukážte tým liberálom, čo je statočnosť a vernosť. Ukážte im, že nie ste zakúpení otroci, ale hrdinskí bojovníci zásad Kristových. Ukážte im, že dobrý bojovník nikdy nezanechá zástavu svoju a že sa nepoddá, čo by práve čerta jazerného poslali naň. Nič sa nebojte! Postavte sa smeľe do boja, to vám nik nemôže zabrániť. Nikto nesmie vás hatiť v tom, aby ste nevtizovali na ľudáka. Zákon dovoľuje vám aj obranu. Bojovať smiete, zásady svoje môžete verejne hlásať, iba robiť neporiadky zákon zakazuje. Viete, koľko nepríjemností a pravôt mali sme za nič, iba z pomsty, teda vyhnime tomu. Len od nás závisí, aby sme už raz striasli so seba putá a jarmo toho liberalizmu. Ako vás poznám, vy ste za slobodu a za právo. Ste dobrí kresťania, preto nikdy neodstúpte od strany ľudovej, ktorá bojuje za práva ľudu kresťanského.

Preto ešte raz vás napomínam, že my nemáme sa čo obávať, keď budeme svorní a jednomyseľní.

Živ vás a požeňaj vás Boh!

Pán Boh s nami a zlé preč.

Nitran.

Do pozornosti.

Našich ctených čitateľov a redakcie časopisov upovedomujeme, že naša **kancellária ľudovej strany** presťahovala sa, a preto prosíme, aby už od 1-ho novembra všetky nám patriace listy, dopisy, prosbopisy, reklamácie, poštové zásielky a časopisy adresovali takto: **Redakcia «Kreštan»-a, Budapeš. IV., Ferencz József-rakpart 27. szám II.** — Miestnosť táto, keď prídeme od peštianskeho boku jest od Alžbetinho mostu na takzvaný «Eskütér» padne nám na pravo, kde pred tým istým domom je hneď aj stanica elektrickej železnice.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

***

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «Posol božského Srdca» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 halierov.

Peštbudin.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Nastala tichosť-koniec kratochvíľam!

Zatvorené sú školské siene a s tým: krátke odpočívnutie mládeži.

Nato ale nasleduje u nás vo veľmeste Peštbudine zas vo veľkozávodoch s módnym tovarom, obzvlášte na Kerepešskej, Karolovej a Alžbetinej okružnej, vo Vacovskej ulici (tu v tejto ulici počas židovských sviatkov možno vidieť, že koľko kresťanských obchodov sa tu nachádza) atď. veľké sháňanie, ponáhľanie sa ľudí tých, ktorí večne idú po výtobytkoch akejsi tej novej módy «karácsonyi ajándék»-och (vianočné dary) a — vraj — «Hazai ipar»-u a ešte čo ani nebolo hrabiví židia vymýšľajú, ako a čím vyniknúť nad to, čo je už každodenné; a aby mohli len od tých prostých presťanov ten vymozolený groš vylúdiť — robia rozličné reklamy, o ktorých pozdejšie.

Teraz len niekoľko slov chcem povedať o tom odpočívku, ktorý nám nastane v tieto dni.

Ten, kto číta nášho «Kreštana» a popri tom ešte iné časopisy, zbadá sa, že veru náš spoločný... život podobá sa v dnešnej dobe ako čo by v kalnej, zamutenej vode, v ktorej veľmi dobre dá sa rybárom ich práca vykonávať.

Nás ale mylíť to nesmie. My kráčajme cestou dľa Božieho prikázania. Nech nemýli sa nikto v tom, alebo v nom, lež nech kráča mŕne, pevne, vážne a kde treba nech postaví sa celkom rázne. Potom istotne zľúsime to, že čo chceli sme — áno stať sa muselo! Ačkoľvek sami sme si na príčine v mnohých ohľadoch, o čom mali by sme v čas takýto pohodlný sa porozprávať a nie v krčmách pri kartách alebo iných, na našom živote škodných chvíľach čas utrácať.

Za potrebné držal by som, aby et. čitatelia mali na zreteli ponavštevovať a prezreť si dobré katolícké a iné naše čítacie kruhy. Ako bohaté majú knihovne? Ktoré knihy a akého odboru sa najviac čítajú? Jestli je kruh upadnutý, jakým prostriedkom dal by sa mu život, aby mohol i naďalej slúžiť dobru ľudu? (Či je to kruh katolícky, alebo je to poučeno-mravno-zábavný kruh, keď je len za dobro ľudu, to je všetko jedno.) Alebo jaké knihy a noviny hodily by sa pre ľud? Koľko je inteligentov. za osvetu práce schopných? Z jakých vrstvi skladá sa obyvateľstvo obce? Jaké sú hospodárske pomery? Jaké sú vážne nedostatky obce? Jaké sú prekážky kultúrneho rozvoju atď. atď.

Lebo darmo je, uznať musíme, že ľud náš treba ponajprv zkriesiť čítaním a len potom treba pracovať na jeho uvedomení. Áno, za potrebné držím, aby ľud vzdelával sa aj politicky, čo je u nás tá najťažšia úloha.

Prečo najťažšia?

Na to odpoviem len na krátko toľko:

Nás ľud, ktorý odvykol, vlastne ani neprivykol na slov. písmo, na slovenské čítanie, nemôže tedy porozumeť tak chytro novinárskym politickým článkom a tak nerozumie aj iným ďalším veciam v pojednávaní. Ba čo viac i to som zkusil, že najdu sa takí ľudia, ktorí — keď im už všetko je zakalené — nevedia, či vôbec sa po slovensky dačo tlačí a takýchto veru ľazko navyknúť je na takéto veci.

Ponevác ale naše slovenské porekladlo hovorí: «že čo je v piesni nech sa vraj kliesni» a v záujme našich vecí to i tak neškodí. Teda poďme že ešte ďalej.

Neni tomu dávno, čo som bol čítal v «Magyar Könyvszemle» zpravu štatistiky, v ktorej medzi iným udáva i počet vychodiacich slov. časopisov, a síce 9, slovom deväť! Nuž či to možné?! Ach Bože, komu že už tu zavraďdať príčinu, tomu zostaviteľovi, alebo sadzačovi? Či snáď tomu korektorovi? Aká to sleposť!

Nuž veď len my katolícki Slováci — bárs sme ako chudobní — ale predsa máme bez jedného deväť časopisov katolícko-nábožných (nie sú síce všetky týždenníky) ale aspoň medzi nimi sú staršie ročníky.

Krom týchto je ešte druhých slovenských časopisov 22, medzi ktoré počítujem pravda už aj vládne noviny «V. a S.» a «S. N.»

Nuž tedy nemyslite milí rodáci, obzvlášť ty milá mládež, žeby sme boli tak chudobní, ako nás ten pán v štatistike robí!

Keď skladám pero, prosím et. čitateľov a spanilomyselné čitateľky, aby o tomto rozmýšľali a vsímali si aspoň týchto 8 časopisov lepšie.

Blažené sviatky!

—vlí—

Šťastným sa môže považovať ten človek už na tomto svete, za život ktorého sa toľkí ľudia modlia, ako za lekárniku *Fellera* v Stubici pre jeho podivný *Elsa-Fluid*. Michal Rajtik z Vistuku, o. p. Báhony (prešporská stol.) píše lekárnikovi Fellerovi nasledovný list: «Pochválen Pán Ježiš Kristus! Z hlbokosti srdca nášho ďakujeme Vám všetci za váš požehnanie poskytujúci *Elsa-Fluid*. Keby sa kto chcel presvedčiť o skutočnosti, nech sa ma opýta a ja milerád dosvedčím každému, že: 1. Mária Cajkovič Jánova od hôľov už nevedela čo má robiť, o 3 dni ju *Fellerov Elsa-Fluid* úplne vyliečil. — 2. Jozef Moravčík od bolenia zubov temer zblaznel. Niekoľko kvapiek *Fellerovho Elsa-Fluidu* ho uzdravilo. — 3. Katarína Peško Matejova mala zkaženú krv a myslela, že už musí zomrieť, a hľa, *Fellerov Elsa-Fluid* a *Fellerove Elsa-pilulky* ju behom 4 dní úplne vyliečili. — 4. Tomáš Chorvát strašne trpel na žalúdočné krče, a 1 flaška *Elsa-Fluidu* mu pomohla. — 5. Terézia Križan už od rokov nemohla nohami pohybovať, 3 flašky *Elsa-Fluidu* tak ju vyliečili, že teraz už chodiť môže. — 6. Mária Csajkovics Pavlova už nemohla rukami pobyťovať, *Fellerovmu Elsa-Fluidu* má čo ďakovať, že je teraz už úplne zdravá a že zase robiť môže. — 7. Michal Ján od rokov trpel na prsné bóle a na pokazený žalúdok, *Fellerov Elsa-Fluid* ho ale ochránil. — 8. Ja, Michal Rajtik sám som bol už od ro-

kov ľazko chorý, nemal som žiaden appetit a vždy som ležal; odkedy užívam *Fellerov Elsa-Fluid*, som zdravý, ako chren.» — 12 flašiek alebo 6 duplovaných flašiek *Elsa-Fluidu* za 5 korún rozosiela franko Eugen V. Feller, lekárnik v Stubici, Templom-u. č. 18. (Horvatsko, záhrebská stol.)

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len taktó musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Všetkým milým dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám našim prajeme z hlbín srdca šťastlivé **Vianočné sviatky!**

Vel. p. Ig. K—a, kaplán. Prišlo; vďaka. Adresa «*Sl. T.*» je IX. Ferencz-körút 40.

Občan. Príde i to, len ráčte poshoveť.

K. P. 38. v Tr. Na strižke píšete: List ide! — a my listu neobdržali sme.

Počiatočník. Nezodpovedal úrovni nášho časopisu, prosíme prepracovať.

Viac priateľom. S tými dajte si pokoj. On a jeho ľudia sú špekulanti a vydríduchovia bez smyslu pre záujmy ľudové. Avšak už viac raz písali a upovedomili sme mnohých, by takýmto ľudom nesadali na lep; teda sami ste si vinní! Jestli Vám ešte nadíde do domu, ukážte mu dvere.

Odberateľ. U nás chyba sa nestala, ale ráčte vziať na slovo tamejší poštový úrad.

Em. Fil—rn v B. Št. Srdečná vďaka. Prijmite naše srdečné blohoželanie k Vianočným sviatkom E. S. Na zdar!

B. Pr—cký v B. «Rukováť» a «Slováci a ich reč» možno dostať na sklade u knihkupca Jozefa Gašparík v T. Sv. M. Prvá je v cene 2 koruny 40 halierov a druhá 5 korún.

Z. Fl—k. v Tvr. V minulom čísle nebolo možné a v tomto podobne; príde len budúce. Zdravstvujte!

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «*Kreštana*», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Venček piesní a modlitieb zvláštne k úcte božského S. J. s povolením cirkevnej vrchnosti vydal *Karol Lenkei*, správca fary. Druhé opravené a zväčšené vydanie. Cena: neviazaného výtisku 45 hal. v plátne viazaného: 80 hal. Dostať u vydavateľa v Dretrekö-Csütörtök up. Láb, Pozsonym. *Slávnosť jaslíčková* čili dve hry: I. *Pastieri pri jaslíčkách* (Vianočná hra pre školské dietky so spevami). II. *Pastuškovia*. (Vianočná hra pre školu so spe-

vami.) Poslovenčil: Martin Lahvička, org. a hlavný učiteľ v Dolnej Krupej. Cena 30 hal.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzajúci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «Posol Svätého Antona» Budapešť, VIII. Szentkirályi-u. 28.

Život blah. Krescencie, člena tretieho radu sv. Františka. Velice milý a podivuhodný život na 50 stranách s 10 peknými obrázkami. Vydáva redakcia «Posla b. Srdea J.» v Trnave (Nagyszombat, Pozsonym.) Cena: 12 krajciarov (24 halierov) krem pošty. Odporúčame ju všetkým, menovite údom III. radu sv. Františka.

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a profesor. K dostaniu v tlačiarňi u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov.
Pšenica: tiská K. 7·35—7·85, peštianska K. 7·15—7·75, belehradská K. 7·35—7·80, banátska (76 kilogramová) K. 7·30—7·70. — Raž: K. 6·00—6·20. — Jačmeň na krm K. 5·40—5·70. — Ovos: prvotriedny 5·50—5·65, druhotriedny 5·40—5·50. — Kukurica: K. 6·10—6·25. — Repica: K. 10·00—10·50. — Proso: K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	13·40	12·90	12·50	12·00	11·70	11·40	10·80
		č.	7	7½	8		
		K.	9·60	8·00	6·20		

Strova: Veľký biely bôb: K. 9·75—10·50, tmavý K. 7·20—7·85, drobný K. 11·00—11·50, tarkavý K. ———. **Hrach:** K. 11·—12·00. — **Šošovica** veľká čistá K. 10·00—12·00. — **Konopné semä:** K. 9·00—9·50. — **Lanov semä:** prima K. 12·90—13·00. — **Rasca:** K. 29·00—30·00. — **Mak:** sivý K. 25·00—26·00, modrý K. 26·00—27·00. — **Ladník:** K. 7·00 do 7·50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor rafinovaný K. 87·00—88·00, kockový K. 89·00—90·00, kandis tiely K. 87·00, žltý K. 86·90 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Sviňská masť: budapeťianska K. 70·00 do 70·50.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 147·00 do 148·00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden baril 35·50—36·00.

Petrolej: americký (*) vo veľkom K. 41·50 prima ruskó (***) K. 32·50 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 15·75—17·00, slavonský (1903) K. 16·00—16·50 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (120 kusové) K. 14·50 do 15·00, srbské (80—85 kus.) K. 15·50—16·00.

Ďatelinové semä: lucerna K. 55·00 do 60·00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 3·60—3·80, žlté K. 4·00—5·00 za 100 kilo.

Hľadá m

miesto vo všetkých prácach dobre schopný **mlynár** ako správca, alebo samostatní robotník. Pripadne príjem aj mlyn na svoju zodpovednosť. — Adresa:

Józef Lipovský, v Jablonkowie (Sliesko).

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctivo zahľadať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

500 zlatých vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní **Bartillovej ústnej vody**, jedna fľaša 35 kr. prinavrátilo sa bolenie zubov alebo zápach 2 úst. (Za balenie platí sa 10 kr, osobyte). **E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1.** Žiadajte si v lekárni **Bartillovu** vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napobňovateľov, ten bude štedre odmenený. Na miesta, kde by táto voda nebolak dostaniu, pošlem 7 fliaš za 2 zl. 60 franko.

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

5
TÓRV. VEDVE

Do úctivej pozornosti odporúčam

bal sam Svätého Antona Paduanského. Nezávisle mnoho listov poďakovania, potvrdzujú to, že ctitelia svätého Antona tento balsam čo domový liek s najväčšou dôverou zaviedli.

Protí neduhom žalúdka, nec utí k jedeniu, chudobe krve, hlavybôľu, lámkám a všetkým chorobám, či po vnútornom užívaní, alebo zovňajšom trení, dokazuje istý a zvláštny úspech.

Cena jedného kriehu s opisom upotreby 1 koruna 20 halierov.

==== K dostaniu výlučne u =====

Jozefa Hübner, lekárneň Červeného kríža, Baha, Erzsébet királyiné-út 22. szám.

Najlepšie

Košé

dodáva známá firma

JOSEF MECERA

v Čelakovicích (Čechy).

Vianočné dary 1903.

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som spnomocnený, spnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem :

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou
6 kusov amerického patentovaného striebra vydlíčky,
6 kusov amerického patentovaného striebra jedáci- ližice,
12 kusov amerického patentovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentovaného striebra polievkovú ližicu,
1 kus amerického patentovaného striebra mliekovú ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a veľul len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

neni kamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepáči peniaze spatky dat'. Nech nikto nezamešká túto pohodnú príležitosť' použiť' zebý si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral,

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'álej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B. Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v postani. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcu markou (zdravotna kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov :

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusy na dobierku s amerického patentovaného striebra pošl'á. Bozovič, Kr.-Sároenska st. S. Keresztes hlavný slúžny.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielame s dobierkou franco zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na po-tové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kříž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseluje, za čo dobre stojíme : pri lámke, lúpaniu, astmatických neduhoch a bezsnivosti, hučaniu v ušach, migrenu, klopaniu srdca, bofasti hlavy a zubov po- žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčoch, proti všeobecnej slabosti a. t. d'.

Nietajni prostriedok

hlavných nemociach, chlad- ných rukách a nohách, krčoch srdca, opilepsi, mo- krosti postele, slabosti, záduhu, isibli, bľadosti zá- ratu, zlomi sluchu, nemo- ciach nervov, influenze, svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť'.

20-ročné choroby boly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštným spôsobom upozornujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa držať za apparát Voltu, ktorý na základe svojej neuzitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto môj dvojnásobne magnetický kříž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštným spôsobom sú odporučané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť'.

Malý apparát stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 korun. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

Na žalúdkovú nemoc trpiacim do pozornosti!

Známo je, že žalúdok je v prvom rade povolaný ku udržaniu zdraveho a sil- ného tela. Žalúdok prijima ku zázivnosti určené jedlá a tieto následkom trovenia preto prepracuje, oby konečne v podobe krvi do tela sa ohostali.

Ku udržaniu zdraveho žalúdka predovšetkým potrebné je úplné trovenie. Spô- sob tohoto je riadny a ciel'uprimeraný život, zaživné a zdravé jedlá. Preto zdržujeme sa ťažko strovitelných, veľmi horúcich alebo veľmi studených jedál a nápojov, a práve tak chrániť máme aj všetky ústrojnosti, ktové by mali tiež následok úplného a škodného trovenia.

Avšak, bohužial', prave v tomto smere sa mnohózaz veľmi prehršujeme.

Takto poostáva najviac počiatku neškodne sa ukazujúce pokazenie žalúdka, ako na príklad: nechut' k jedlu, grganie, zlé vydychovanie, tlačenie žalúdka, nadutie žalúdka, zapečenie atd. atd. Za týmte herodkladue nasleduje: stále žalúdkové oslabnutie, klopanie sodia, hnusenie, búrenie krve, nespianie, dávenie, bolenie hlavy, slinový kašel a konečne ako prirodzené následky: oslabnutie, úplné schudnutie, b'adá tvár, málokrvnosť, b'adačka, žltáčka, bol'astná kolika, pečí- enkové choroby, zlatá žila, a dost' často aj pl'úca nemoc.

Nech nezamešká tedy nikto zavčasu nejaký dobrý a účinkujúci chrániaci prostriedok upotrebovať, ktorý tak žalúdok, ako aj oztatné l'vské ústrojnosti posil'ňuje, ulieči a v dobrom zdraví udržuje.

Takýto prostriedok je len jedine pravý, svetoznámy, zázračne liečiaci

BRADY-ho

Mariacellské žalúdkové kvapky.

Cena jednej malej flašky 80 hal., cena veľkej flašky 1 kor. 40 hal.

Návod užívania pripojený je ku každej fasko

K. Brády, lekárnik opravdivých mariacellských žalúdkových kvapiek vyznačený je viac tisí- covými pod'akovaciami a uznávajúcimi listinami, od desaťročí vyprobované, prijemnej h stej enuti, istotne účinkujúci domáci liek pri všetkých žalúdkových onemocneniach a od žalúdka pochodiacich nemociach.

Nie aby ku takým necenným kvapkám prišlo obecnstvo ako ktoré necitni padelatelia fsišujú, každému do pozornosti odporúčame, oby si pýtal len z liečivých tráv zhotovené, opravdivé Brady-ho mariacellské žalúdkové kvapky, na ktorých je ako ochranná známka obraz blahoslavenej Panny Márie a na vonkajšom zapakovaní nachodí za podpis vynálezca K. Brády-ho.

139/l.

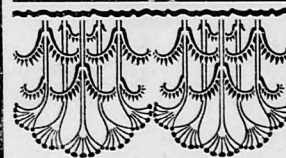
Oznamy prijíma

redakcia

„Krest'ana“

BUDAPEŠT,

Szentkirályi-ul. 28/a.

Každej hospodine

možno blahoželat, ktorá z ohľadu na zdravie, uspokojenie a na dobrú chuť, Kathreinerovú Kneippovú sladovú kávu upotrebuje.

Úslušná prosba: Pri nakúpení nie jednoducho »sladovú kávu«, ale rozhodne vždy — Kathreinerovú — Kneippovú sladovú kávu žiadajme a takúto len v pôvodných, tu vyobrazených balíkoch prijímajme.

